

Po myśli art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 2215 z późn. zm.) urlop dla poratowania zdrowia stanowi przysługujące nauczycielowi uprawnienie polegające na możliwości skorzystania z przerwy w świadczeniu pracy z zachowaniem prawa do zasadniczej części wynagrodzenia jak również dodatku za wysługę lat oraz prawa do innych świadczeń pracowniczych, w tym dodatków socjalnych (do lokalu mieszkalnego na terenie gminy, w której położona jest szkoła, w której jest zatrudniony, dodatku w wysokości 10% wynagrodzenia zasadniczego (tzw. „wiejskiego”) pod warunkiem, że nauczyciel nabył to prawo przed 1 stycznia 2018 r.

Okoliczności skorzystania z urlopu dla poratowania zdrowia zostały określone w Karcie Nauczyciela i muszą wiązać się z koniecznością przeprowadzenia przez nauczyciela zaleconego leczenia związanego z chorobą zagrażającą wystąpieniem choroby zawodowej lub chorobą, w której powstaniu czynniki środowiska pracy lub sposób wykonywania pracy odgrywają istotną rolę. Alternatywnie, celem udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia może być również konieczność podjęcia przez nauczyciela leczenia uzdrowskiego lub rehabilitacji uzdrowskiej. Należy też zaznaczyć, iż przepis art. 73 ust. 1 KN warunkuje udzielenie nauczycielowi urlopu dodatkowo od trzech dodatkowych przesłanek, a mianowicie:

- zatrudnienia nauczyciela w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony w momencie składania wniosku o udzielenie urlopu (bez względu na to czy podstawą nawiązania stosunku pracy jest umowa o pracę na czas nieokreślony czy też akt mianowania);
- przepracowania siedmiu lat w szkole, co odnosi się do zatrudnienia w wymiarze co najmniej połowy obowiązkowego wymiaru zajęć przez 7 lat;
- przepracowania nieprzerwanie siedmiu lat co najmniej w wymiarze połowy obowiązkowego wymiaru zajęć bezpośrednio przed rozpoczęciem urlopu.

Co istotne, przepisy KN nie dają podstaw prawnych do uzależniania prawa do urlopu dla poratowania zdrowia od warunku uprzedniego zatrudnienia przez co najmniej 7 lat na czas nieokreślony oraz łączenia przesłanki co najmniej 7-letniego okresu pracy w szkole z zatrudnieniem w tej szkole, w której nauczyciel ubiega się o urlop dla poratowania zdrowia (por. Uchwała SN z 14.2.2012 r., III PZP 1/12, OSNP 2012, Nr 15-16, poz. 187). Podobnie, do okresu 7-letniej pracy w szkole, warunkującego prawo do pierwszego urlopu, wlicza się okresy czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby oraz urlopu innego niż wypoczynkowy, trwające łącznie nie dłużej niż 6 miesięcy. W przypadku gdy okres niezdolności do pracy i urlop trwały dłużej niż 6 miesięcy (np. urlop macierzyński, urlop wychowawczy) to wymagany okres pracy przedłuża się odpowiednio o okres przekroczenia rzeczonych 6-miesięcy.

Warto również wiedzieć, że Karta Nauczyciela nie wprowadza minimalnego okresu na jaki można udzielić urlopu dla poratowania zdrowia. Art. 73 ust. 8 KN stanowi jedynie, iż łączny wymiar urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciela w okresie całego zatrudnienia nie może przekraczać 3 lat, a jednorazowo udzielony urlop nie może przekraczać roku (art. 73 ust. 1 KN). W praktyce dosyć często pojawia się pogląd, że nauczyciel ma prawo wyłącznie do trzykrotnego wykorzystania urlopu dla poratowania zdrowia przy czym na gruncie przywołanych wyżej przepisów KN twierdzenie to nie znajduje uzasadnienia.

O ile udzielenie nauczycielowi prawa do urlopu dla poratowania zdrowia, który wykonuje swoje obowiązki w jednej szkole nie powinno przysparzać większych trudności o tyle sprawa nieco komplikuje się w sytuacji gdy nauczyciel równolegle zatrudniony jest w więcej niż jednej szkole. Analizując to zagadnienie z pola widzenia nie powinno zniknąć to, że skoro celem urlopu dla poratowania zdrowia jest

realizacja zaleconego leczenia a zatem nie jest możliwe świadczenie przez nauczyciela jakiegokolwiek pracy i to bez względu na podstawę prawną zatrudnienia. Sankcję z tytułu naruszenia tej zasady określa z kolei art. 73 ust. 7 KN, który w przypadku stwierdzenia takiej okoliczności daje dyrektorowi szkoły prawo do odwołania nauczyciela z urlopu. Wykonywanie przez nauczyciela innej działalności zarobkowej przed udzieleniem urlopu dla poratowania zdrowia nie ma większego znaczenia i w konsekwencji może również stanowić podstawę do odwołania nauczyciela z urlopu zdrowotnego (por. Uchwała SN - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 07.07.2005 r. II PZP 5/05).

W przypadku więc, gdy nauczyciel w obu szkołach jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy i na czas nieokreślony to bez przeszkód może korzystać z urlopu zdrowotnego w dwóch szkołach. Z kolei w sytuacji gdy nauczyciel w drugiej szkole zatrudniony jest w niepełnym wymiarze, to przyjmując zasadę wyrażoną w art. 73 ust. 7 KN w szkole, w której zatrudniony jest na pełen etat korzysta z urlopu, a w drugiej szkole dopuszczalne jest udzielenie nauczycielowi urlopu bezpłatnego lub też rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron.

*Autor: **Rafał Then** - absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Akademii Górniczo Hutniczej (studia podyplomowe). Wykładowca na studiach podyplomowych, specjalista z zakresu prawa samorządowego, zamówień publicznych oraz prawa gospodarczego.*